

Sirbik Attila

I am here

Interjú Fabricius Annával

TOBE Gallery,
2022. III. 2. – IV. 2.

Fabricius Anna 2005-ben végzett a MOME fotó szakán, majd 2015-ben doktorált mint multimédia művész. Pécsi József- és Derkovits Gyula-ösztöndíjas. Intimebb, személyes történeteire szinte elengedhetetlenek a szövegek. Fabricius kortársai közül az egyik legtöbbet utazó fotóművész, rezidensként élt Helsinkiben, Bécsben, New Yorkban, Tajpejben. Munkái számos nemzetközi kiállításon és fotófesztiválon szerepeltek.

SA: Eddigi fotósorozataid témái szereteágazóak, foglalkoztál már a munka változó természetével, a nem látható dolgozókkal, a csoporttal, illetve a csoporton belüli egyénnel, mely kapcsolatain keresztül definiálja önmagát. Legújabb alkotásaidat is sorozatként láthatja majd a közönség?

Fabricius Anna: A *100 szó és 7 dolog* című, legújabb munkám gondolkodásában a személyes hangvételű fotósorozataimat követi. Azokat a sorozatokat, melyekben kulcsfontosságú helye van a szavaknak, a személyes emlékezetnek, a privát történetek egyéni értelmezésének és feldolgozásának, s emiatt nem csupán egyetlen eszközt használ a

megértéshez. Ezért nem is abban az értelemben vett klasszikus sorozatként tekintek ezekre, mint a csoportképeimre vagy azokra, melyek a munkával foglalkoznak. A *100 szó*t leginkább egy csillagképhez tudnám hasonlítani, ami csak a Földről nézve alkot egységet – a látszólag egymástól távoli alkotóelemek (fotó, szöveg, grafikai gesztusok) a végeredmény szemszögéből mutatnak koherens egészet.

SA: Miért sorozatokban gondolkodsz?

FA: Minden olyan kérdésre, jelenségre vagy problémára, mellyel a sorozataimban foglalkozom, úgy tekintek, mint egy személyiségre, akit csak úgy vagyok képes megér-

teni és megismerni, ha időt töltök vele, és mindig más eszközökkel teszem fel a kérdéseket. Ez a munkamódszer akarva-akaratlanul sorozatokat hoz létre. A sorozatnak van egy időbeni kiterjesztettsége, tehát a befogadónak kell összerakni a saját csillagképét, amely a képértelmezés közben a személyes tapasztalataival egészül ki. Én alkotóként és kiállítóként a saját orientációs pontomat tűzöm a térképre: I AM HERE.

SA: Legújabb projektedről szinte azonnal Foucault *Szavak és dolgok* című értekezése jutott eszembe, melyben a szerző azt mondja, hogy az emberen uralkodik az élet, a munka és a nyelv, konkrét létünk bennük

FABRICIUS Anna:
100 szó és 7 dolog (torony, libeg),
2021, archív pigment nyomtat, akril,
viaszkréta, egyedi darab, 50x70 cm
A művész jóvoltából →

FABRICIUS Anna:
100 szó és 7 dolog (pogácsa, áll),
2021, archív pigmentnyomat, akril,
viaszkréta, egyedi darab, 50x70 cm
A művész jóvoltából →→

VALAMI, AMI A VÁGYOTTAT BETELJESÍTI

találja meg a meghatározottságait. Csak szavain, szervezetén és az általa gyártott tárgyakon keresztül lehet az ember közébe jutni, mintha először ezek (és csakis ezek) birtokolnák az igazságot; és maga az ember, mielőtt gondolkodni kezd, olyan lényként tárul föl tulajdon szemében, aki már szükségképpen bizonyos áthatolhatatlansággal, redukálhatatlan előidejűséggel rendelkezik, aki már élőlény, termelőeszköz és őt megelőzően létező szavak hordozója. Érdekes elképzelés ez, ha párhuzamba állítjuk a gyerekkorban képződő kitalált szavakkal. Mi inspirált, a gyermeki szóteremtés vagy a felnőtt szavak keresésének a vágya?

FA: A *100 szó és 7 dolog* a gyermeki értelem megnyílása szavakon és képeken keresztül. A megismerési, kapcsolódási és kifejezési ösztön szinte mindennél erősebb, a szavaknak, gesztusoknak, hangtónusoknak meghatározó erejük van életünk első napjától kezdve.

Idén emlékezünk Nemes Nagy Ágnes 100. születésnapjára, akivel gyerekként volt szerencsém találkozni a szigligeti alkotóházban. A kicsikkel sokszor szójátékokat játszó Nemes Nagy a *Szó és szótlanság* című esszéjében a következőket írja: „A költészet legfőbb ellensége a szó. A szónak értelme van... A nyelv perforálja a gondolkodást, hogy nem gondolhatunk mást, csak azt, ami a nyelvek rendszereiben már adva van.” Nemes Nagy Ágnes gyerekversei kapcsán egy beszélgetésben¹ Tamás Zsuzsa költő azt mondja: „A gyerekkori versélvezetnek része a nem értés és a félreértés, ahogy a későbbi rácsodálkozás is.”

Ahogy én mint szülő értelmezni próbálok a „babanyelvet”, pont a fent említett nem értés és félreértés jelenik meg a munkámban. Irigylésre méltó a szavak és a kiejtett hangok szabadságfoka, ami ugyanannyira érződik kezdetben a konkrét szavak használatában is. Sokszor olyan emlékek vagy asszociációk adják a gyermek szájába a szavakat, melyeket az adott táj vagy helyszín felelevenít benne. Ezek voltak az inspirációim.

SA: Elméleti-teoretikus szemmel, fotóművészként vagy anyaként álltál hozzá ehhez a sorozathoz? Persze ezek szétválaszthatatlan dolgok, de megszoktuk már alsó tagozatban, hogy tantárgyaink vannak. Melyikből mennyi van a sorozatban?

FA: Érdekes, hogy Finnországban pont most tervezik eltörölni a tantárgyakat. De most, életemben először elsődlegesen anyaként kezdett foglalkoztatni a téma. Érdekes, hogy a 2006-os *Háztartási Anyatigris* című sorozatom látszólag határozottabban szól az anyaságról, a manapság sokkal jobban előtérbe kerülő, vizuálisan megfogható küzdelemről, a szülőségről, mint a felelősségvállalásról

VALAMI, AMI ELBÚJTAT

FABRICIUS Anna: *100 szó és 7 dolog*, 2021, analóg fotográfia pigment archív papíron, ed. 5+1 A.P., 70×100 cm
A művész jóvoltából

←

és annak nehézségeiről. Az *Anyatigris*-sorozat leginkább az anyáról szól. A *100 szóban* legkevésbé sem érdekelnek az ilyesfajta nehézségek. Most a kíváncsiság, a gyerekek megértése inspirál. Persze az anya mögötti művész nem akarja elfelejteni önmagát. Átveszem a gyerekek papírjára vetett gesztusait, a vonalakat, pontokat és foltokat, amikkel kezdetben egy gyerek az egész világot képes ábrázolni. A kitaposott világomat jelentő tájképeket felülírják ezek a szabad, determinálatlan gesztusok.

SA: Fotóidon sokszor szöveg is megjelenik. Ennek mi a funkciója? Mi van előbb, a szöveg vagy a kép?

FA: Ebben a sorozatban a kép és szöveg párhuzamosan alakult. A *7 dolog* nagy méretű, analóg fotóin mozdulatukban kimerevített gyerekeket kiemel vagy kitakar egy-egy gesztusfirka. A képekhez tartozó szövegek a gyerekek kreálta szavak – mint a bötty vagy a dimbi – általam megfejlesztett definíciói, ezek inspirálták a fotókat. Más utat járhat be a néző attól függően, hogy a szöveget vagy a képet veszi előre, de reményeim szerint a végeredmény valami újszerű tapasztalás a világról, a dolgok és a szavak kapcsolatáról. Kép és szöveg két optikai lencse, melyeken külön-külön átnézve a világ homályos, de a közös metszetükben a furcsa fénytörésben valami élesebben rajzolódik ki.

A szöveghasználat egyébként nálam időről időre visszatér, leginkább a személyes, intímabb munkámban. A *Vaj/Voi* című sorozat rávilágít a finnugor nyelvrokonságra

érdekeségeire, a polaroidjaimat – *A jövő előre nem látható eseményei* – kiegészítő egy-egy szó pedig mint önbeteljesítő jóslat működik. A szavak ugyanannyira determinálják a képen látottakat, mint amennyire kitérítik a kép kereteit.

SA: A 2016-os, *Alany, állítmány, nem mellékes nevek* című kiállításodon szereplő képeiden is megjelentek a szövegek. Akkor teljesen más indítatásból, mint most? A személyesség és az intimitás dimenzióinak megteremtéséhez hozzájáruló eszközök ezek?

FA: Az *Alany, állítmány* gerincét a privát sms-eim képezik. Amiket az ember elrak, tartogat, hol azért, hogy ne feledje a másikat, hol azért, hogy megborzongjon saját akkori kitettségen. A sok esetben abszurd mondatokhoz az életből talált, ugyancsak lehetetlen látványok párosultak. Az az anyag – fotográfák, szövegek, neonfeliratok, videó – segített megérteni, feldolgozni az akkori lelkiállapotomat, szól az emberi kapcsolatok törékenységéről, az elveszettségről vagy éppen a teljességben való feloldódásról. Ezek megmutatásához számomra nem elegendők a képek. A szavaknak józanító ereje van.

A *100 szó és 7 dolog* a verbalitás mezejének kezdeti, de nagyon fontos mezsgyéjét mutatja meg, ami a gyerekekben mára önálló gondolatokká, összetett mondatokká kerekedett ki, és én mint anya sokkal fontosabb napi kérdésekkel foglalkozom: „Tud-e táncolni a medve?”

FABRICIUS Anna: *100 szó és 7 dolog*, 2021, analóg fotográfia pigment archív papíron, ed. 5+1 A.P., 70×100 cm
A művész jóvoltából

←

¹ https://konyvesmagazin.hu/nagy/nemes_nagy_agnes_szerint_minden_gyerek_kolto.html